

Верховний
Суд
Касаційний господарський суд

Окремі питання застосування положень ГПК України

Стаття 162. Позовна заява

Стаття 46. Процесуальні права та
обов'язки сторін

Чи є збільшенням позовних вимог доповнення майнового позову про стягнення вартості оплаченого устаткування немайновою вимогою про розірвання договору, викладеною у заяві про уточнення позовних вимог?

- ❖ За приписами ст. 162 ГПК України у позовній заяві позивач викладає свої вимоги щодо предмета спору та їх обґрунтування (підстави позову).
- ❖ Під предметом позову розуміється певна матеріально-правова вимога позивача до відповідача, стосовно якої позивач просить прийняти судове рішення. Підставу позову становлять обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги щодо захисту права та охоронюваного законом інтересу. Отже, зміна предмета позову означає зміну вимоги, з якою позивач звернувся до відповідача, а зміна підстав позову — це зміна обставин, на яких ґрунтується вимога позивача.
- ❖ Статтею 46 ГПК України визначено процесуальні права та обов'язки сторін. Частиною другою даної статті закріплено, що крім прав та обов'язків, визначених у ст. 42 цього Кодексу: 1) позивач вправі відмовитися від позову (всіх або частини позовних вимог), відповідач має право визнати позов (всі або частину позовних вимог) — на будь-якій стадії судового процесу; 2) позивач вправі збільшити або зменшити розмір позовних вимог — до закінчення підготовчого засідання або до початку першого судового засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного позовного провадження; 3) відповідач має право подати зустрічний позов у строки, встановлені цим Кодексом. Частиною третьою даної статті визначено, що до закінчення підготовчого засідання позивач має право змінити предмет або підстави позову шляхом подання письмової заяви. У справі, що розглядається за правилами спрощеного позовного провадження, зміна предмета або підстав позову допускається не пізніше ніж за п'ять днів до початку першого судового засідання у справі.

- ❖ Процесуальним законом не передбачено права позивача на подання заяв (клопотань) про "доповнення" або "уточнення" позовних вимог, або заявлення "додаткових" позовних вимог. Тому в разі надходження до господарського суду однієї із зазначених заяв (клопотань) суд, виходячи з її змісту, а також змісту раніше поданої позовної заяви та конкретних обставин справи, повинен розцінювати таку заяву як:
  - подання іншого (ще одного) позову чи
  - збільшення або зменшення розміру позовних вимог, чи
  - об'єднання позовних вимог, чи
  - зміну предмета або підстав позову.
- ❖ Оскільки під збільшенням або зменшенням розміру позовних вимог слід розуміти відповідно збільшення або зменшення кількісних показників за тією ж самою вимогою, яку було заявлено в позовній заяві, то доповнення майнового позову немайною вимогою про розірвання договору не є збільшенням розміру позовних вимог. Таке доповнення є пред'явленням нового позову з іншим предметом та підставами. Збільшено (чи зменшено) може бути лише розмір вимог майнового характеру.

Верховний
Суд
Касаційний господарський суд

СУДОВА ПРАКТИКА

Постанова КГС ВС від 03.08.2020
у справі № 911/2139/19

